

Meer zelf bepalen...

De NEN 3140 gaat over het veilig gebruik van elektrische installaties. Wat betekent dit voor de theatersector? Op 19 mei organiseerde het Nederlands Instituut voor Podiumtechniek (NiPT) een dag over dit onderwerp in de Stadsgehoorzaal in Kampen.

Links Ruud de Koning (OmTT), rechts Carin Benders (Arbeidsinspectie).

NEN3140 en arbo

Ruud de Koning van OmTT heette de aanwezigen welkom en ging in op de relatie tussen de NEN 3140 en de Arbowet. De norm NEN 3140 gaat over de veiligheid van de mensen die aan de elektrische installaties zelf werken en die werken met de apparaten en machines die erop aangesloten zijn. Voorheen werd vanuit de Arbobeidsregels verwezen naar normen, maar deze Arbobeidsregels zijn vrijwel geheel vervangen door Arbocatalogi. De Arbocatalogus Podiumkunsten kent geen specifieke onderdelen die betrekking hebben op elektrische veiligheid. Dat is opmerkelijk, omdat een groot deel van de werkzaamheden op en rond het podium een directe relatie met elektriciteit heeft. Maar dat betekent niet dat er niets geregeld is. De Arbowet en het Arbobesluit eisen van de werkgever dat deze arbobeleid voert, de risico's inventariseert en evalueert, onderwijs en instructie verzorgt en de juiste arbeidsmiddelen verstrekt. Het lijkt geen twijfel dat ook elektrische werkzaamheden hier onder vallen en volgens de wet veilig moeten worden uitgevoerd, door personeel dat voldoende voor de taken is opgeleid. De Koning somt alle artikelen uit de Arbowet op

die daar verband mee houden. Helaas is er voor de exacte invulling minder houvast.

Wel biedt de NEN 3140 de werkgever houvast over de wijze waarop elektrische werkzaamheden georganiseerd moeten worden, de opleidingseisen en de wijze van keuren.

Arbeidsinspectie

Carin Benders, landelijk projectleider van de Arbeidsinspectie, legde uit dat deze overheidsdienst verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de Arbowetgeving. De Arbeidsinspectie beschikt daartoe over circa 220 inspecteurs op het gebied van arbeidsomstandigheden. Zij besteden ongeveer de helft van hun tijd aan het onderzoeken van ongevallen. Prioriteiten worden gesteld op basis van de risicoanalyses die men daartoe uitvoert. In de Arbowet is opgenomen dat aan de 'stand van de professionele dienstverlening' moet worden voldaan, dit staat ook vaak in Arbocatalogi. In dat verband wordt ook naar normen gekeken, zoals de NEN 3140. Deze kan als richtlijn dienen om te bepalen of het werk op voldoende professioneel niveau wordt uitgevoerd. Bij overtreding van de wet kan de Arbeidsinspectie waarschu-

wingen, eisen en boetes opleggen. Voor de boetes gelden normbedragen. Bijvoorbeeld, schilders die op een steiger werken zonder de verplichte railing en kantbord zijn in overtreding. Hiervoor geldt een normbedrag van 4500 euro. De uiteindelijke hoogte van de boete wordt niet door de inspecteur bepaald. Dat is het werk van het boetebureau. Afhankelijk van de grootte van het bedrijf, en of er sprake is van herhaling van een overtreding, kan het normbedrag verhoogd of verlaagd worden. Bij een ongeval met dodelijke afloop wordt altijd het Openbaar Ministerie (OM) bij de zaak betrokken. Het OM is leidend in het onderzoek naar de vraag of er verwijtbaar is gehandeld en of tot vervolging moet worden overgegaan.

praktischer dan tevoren. Er is getracht de zaken eenvoudig en helder te omschrijven. De norm is van belang, maar volgens Coppes moeten bedrijven wel hun 'gezond boerenverstand' blijven gebruiken. De belangrijkste rol hierin is voor de installatieverantwoordelijke. De hiervoor 'aangewezen' medewerker bepaalt hoe er gewerkt en gekeurd moet worden, wat praktisch uitvoerbaar is, en stelt bedrijfsregels op. Een wijziging ten opzichte van de oude norm is dat er nu expliciet wordt omschreven dat de taken van de installatieverantwoordelijke ook door een externe partij mogen worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld door een huisinstallateur. Coppes stelt dat als er geen installatieverantwoordelijke is aangewezen, het uitvoeren van een inspectie geen zin heeft. De installatieverantwoordelijke is de enige die

Links Larz Kemper (Stadsgehoorzaal Kampen), Frank Smit (Thealektro) en Peter Coppes (C+B)

Verzekeringen

Hans van Aurich van Nationale Nederlanden ging dieper in op de wijze waarop evenementen verzekerd kunnen worden. Vaak blijkt dat de afgesloten verzekering niet alle geleden schade dekt, terwijl de verzekerde dacht dat alles perfect geregeld was. Verzekeren is maatwerk, zeker ook bij voorstellingen en evenementen. Let bij een evenementenverzekering op de voorwaarden en uitsluitingen. Sta stil bij kosten die ontstaan als een evenement niet kan doorgaan, bijvoorbeeld vanwege een ongeval waarna de Arbeidsinspectie het podium of het terrein niet vrijgeeft in verband met het onderzoek.

NEN 3140 beknopter en praktischer

Peter Coppes van C+B is medesamensteller van de NEN 3140 en diverse andere normen voor de branche elektrotechniek. Ondanks zijn eigen participatie vindt hij de laatste versie van de NEN 1010, voor aanleg van nieuwe installaties, een 'drakenstuk'. Naar verwachting komt er binnen enige jaren ook een verbeterde NEN 1010. De nieuwe NEN 3140 is, geheel in lijn met het leesgedrag van de internetgeneratie, beknopter en

kan aangeven welke criteria er gelden, en wat de aandachtspunten zijn. Niemand anders kan dat.

'Zoek deskundigheid ook binnen de organisatie, en niet vanzelfsprekend erbuiten'

Huisinstallatie Stadsgehoorzaal

Gastheer Larz Kemper, hoofd technische dienst van de Stadsgehoorzaal Kampen en voorzitter van NiPT, deelde zijn ervaringen met het keuren van 'zijn' vaste huisinstallatie. In het verleden zijn vele uitbreidingen uitgevoerd, waarbij ook eigen medewerkers werden ingezet die niet altijd voldoende waren opgeleid. In de loop der jaren bekwam hem een gevoel van onveiligheid. Hij liet een keuringsrapport opstellen op basis van de NEN 3140. Dat gaf hem inzicht in de feiten en leverde een belangrijke bijdrage bij het vinden van fondsen voor de verbetering van de installatie. Inmiddels is een gefaseerd plan opgesteld voor renovatie en vervanging. Peter Coppes brak even in. ▶

Hij hekelde inspectiebedrijven die zich arrogant en almachtig opstellen. Hij waarschuwde ervoor dat als de installatieverantwoordelijke niet goed afsprekt wat en hoe er gekeurd moet worden, je soms 'aan de goden bent overgeleverd'. Het inspectiebedrijf moet niet bepalen wat er moet gebeuren, dat doet de installatieverantwoordelijke. Volg daarbij de werkwijze zoals die in de NEN 3140 staat omschreven. Niks meer, niks minder.

Juridische gevolgen

Jasper Backx van bureau Ritmeester en Backx besprak de juridische gevolgen van een case waarin een medewerker uit het bakje van een hoogwerker valt na een elektrische schok. Hij legt uit dat altijd gezocht wordt naar directe verbanden. Dit ongeval zal naar zijn oordeel worden geregistreerd met als oorzaak 'vallen van hoogte'. De elektrische schok die de val veroorzaakt is secundair. Hij waarschuwt om vooral goed op de voorwaarden in verzekeringspolissen te letten. Hij laat Peter Coppes uitleggen dat de zinsnede 'het moet voldoen aan de NEN 3140' niet juist is. De norm beschrijft namelijk een methodiek, en stelt geen kwaliteitseisen. Backx adviseert de verzekerde om zich vooral niets aan te trekken van deze haarkloverij. Kijk goed wat er verlangd wordt. Doe altijd precies wat volgens de polis wordt vereist, hoe onzinnig dat soms ook lijkt. Dat vergroot de kans op betaling bij schade of letsel. Laat de verzekeringsmaatschappij schriftelijk uitleggen waar precies aan voldaan moet worden om voor uitkering in aanmerking te komen, en hou je daar aan. Het volgen van richtlijnen en normen is verstandig omdat er algemeen aanvaarde minimumeisen in beschreven worden. Maar boven alles geldt: doe iets. Werk actief aan de veiligheid van medewerkers en gasten.

Keuring van installaties

Frank Smit van Thealektro sprak over het hoe en waarom van keuren. Er bestaat onderscheid tussen het keuren van vaste installaties en van elektrische arbeidsmiddelen, zeg maar alles waar een stekker aanzit. Het keuren van vaste installaties is werk voor deskundigen. Controle van ontwerp en tekeningen, visuele controle, meting en beproeving zijn de belangrijkste onderdelen. Bij het keuren van elektrische arbeidsmiddelen wijzen een visuele controle en metingen uit of een apparaat elektrisch veilig is. Theaters en gezelschappen kunnen dit zelf doen, maar er zijn valkuilen. Inventariseer vooraf het aantal apparaten dat gekeurd moet worden, de tijd die ermee gemoeid is, hoe de identificatie en de registratie plaats moeten vinden, welke deskundigheid de keurmeester moet hebben, en welke testapparatuur moet worden aangeschaft of gehuurd. Ook de continuïteit is een punt van aandacht. Voorkom dat na een enthousiaste start de meter daarna jaren in de kast blijft.

Meer zelf bepalen...

De dag heeft veel vragen beantwoord, maar ook duidelijk gemaakt dat veel vragen onbeantwoord moeten blijven. Peter Coppes heeft alle toehoorders ervan weten te overtuigen dat de inspectiebedrijven, hoeveel certificaten ze ook hebben, niet alleen maar werken op basis van de minimumeisen in de NEN

3140. Dan zou een rapport namelijk maar één kantje A4 beslaan. Hij waarschuwt voor de commerciële belangen die kunnen meespelen. Zoek deskundigheid ook binnen de organisatie, en niet vanzelfsprekend erbuiten. Meer zelf bepalen. Meer initiatief nemen en eigen criteria stellen. Maar hoe? Dat zal voorlopig in onze branche niet helemaal duidelijk zijn. Initiatieven van PRESA en de Normcommissie Evenementen hebben geleid tot een soort 'NEN 1010 voor evenementen'. De norm NEN 8020-20 beschrijft de eisen voor elektrische installaties bij evenementen. Er is een initiatief om een '3140' versie te maken voor theaters en evenementen. Maar heel veel terrein ligt nog braak. ◀

www.nen.nl

www.nipt.org

www.omtt.nl

www.arbeidsinspectie.nl

www.verzekeraars.org

www.cplusb.nl

www.stadsgehoorzaalkampen.nl

www.thealektro.nl

www.presa.nl